INSTITUTE OF CATALYSIS
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
1113 Sofia, Bulgaria
Tel/fax: (+359 2) 9712967
E-mail: icatalys@ic.bas.bg

ИНСТИТУТ ПО КАТАЛИЗ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
1113 София
Тел/факс: (02) 9712967
Ел. поща: icatalys@ic.bas.bg

**Утвърждавам:**

**Доц. д-р Ст. Минковска-Додова**

**Директор на ИК-БАН**

# ПРАВИЛА ЗА ДОСТЪП И ПОЛЗВАНЕ НА НАУЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА НА ИНСТИТУТ ПО КАТАЛИЗ-БАН

**Чл. 1.** (1) Научната инфраструктура на Институт по катализ (ИК) – БАН попада в обхвата на дефиницията за „научноизследователска инфраструктура“ по т. 16, буква жж) от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, съгласно която „научноизследователска инфраструктура“ означава съоръжения, ресурси и свързани с тях услуги, използвани от научната общност за провеждане на научни изследвания в съответните области, и обхваща научно оборудване или набори от инструменти, ресурси, основани на знанието, като колекции, архиви или структурирана научна информация, помощни инфраструктури, базирани на информационни и телекомуникационни технологии, като мрежи, компютърна техника, софтуер и средства за комуникация, както и всички останали средства с уникален характер, позволяващ провеждането на научни изследвания.

(2) Научната инфраструктура на ИК представлява обединение от отделни инфраструктурни единици (ИЕ), които може да се ползват самостоятелно за извършването на определена дейност със стопански или нестопански характер. Научната инфраструктура се изгражда посредством проектно финансиране с публични средства.

(3) В научната инфраструктура на ИК се включват само апарати/оборудване, чийто полезен срок на годност, определен в амортизационния план на ИК не е изтекъл.

## Глава 1. Принципи

**Чл. 2.** (1) Настоящите Правила за достъп на потребители до научната инфраструктура

ИК (наричани по-долу Правила) са съобразени с националното законодателство, Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (2022/C 414/01) (наричана по-долу Рамката), принципите в Европейската харта за достъп до изследователски инфраструктури (European Charter for Access to Research Infrastructures) от 2016 (European charter of access for research infrastructures - Publications Office of the EU (europa.eu)/).

(2) Инфраструктура на ИК почти изключително се използва за извършването на нестопанска дейност, като стопанската дейност е с чисто допълващ характер и с ограничен обхват. За да бъде спазено това условие е необходимо стопанските дейности да потребяват точно същите ресурси (като материали, оборудване, труд и постоянен капитал) като нестопанските дейности и капацитетът, отпускан всяка година за тези дейности, да не надвишава 20% от съответния общ годишен капацитет на научно изследователската инфраструктура.

**Чл. 3.** (1) ИК предоставя достъп до ресурсите на научната инфраструктура на потребители - от академичните среди, бизнеса и публичните институции (наричани по-долу Потребител). Частни физически лица не се допускат до ползване на научната инфраструктура.

(2) Инсталираните и въведени в експлоатация съоръжения и свързаните с тях услуги, се използват от научната общност за провеждане на научни изследвания.

**Чл. 4.** ИК прилага разнообразни модели на такси за достъп до научната си инфраструктура, съобразени със спецификата й, за да могат да се покрият разходите, консумативите и амортизация на оборудването, както и за да се постигне финансова

устойчивост на научната инфраструктура.

**Чл. 5.** Потребителите на научната инфраструктура се придържат към стандартните кодекси на етично поведение в научните изследвания.

**Чл.6.** При предоставяне на права на достъп ИК спазва политиката за равни възможности и отсъствие на дискриминация по каквито и да е признаци.

**Чл. 7.** Правилата не позволяват преференциален достъп на предприятия – свързани лица, на който и да е от партньорите (ако има такива свързани лица).

**Чл. 8.** Асоциираните партньори на обединението нямат право да получават преференциален достъп при по-изгодни условия до научноизследователската инфраструктура на ИК и резултатите от научните изследвания;

**Чл. 9.** ИК подкрепя, когато е възможно, политиката на свободен достъп до публикациите и данните, особено на тези, които целят публичност.

## Глава 2. Структура

**Чл. 10.** Оборудването на ИК е разположено в сградите, стопанисвани от ИК и е организирано в Инфраструктурни Единици (ИЕ), които може да се ползват самостоятелно за извършването на определена дейност със стопански или нестопански характер. ИЕ принадлежат към отделните лаборатории на ИК. Всяка ИЕ включва само апарати/оборудване, чийто полезен срок на годност, определен в амортизационния план на ИК, не е изтекъл.

**Чл. 11.** Всяка ИЕ има отговорник, който отговаря за технологичното и оперативно функциониране на инфраструктурната единица.

**Чл. 12.** ИК извършва научни изследвания и услуги в областта на своята експертиза и следва стратегията си за научни изследвания.

**Чл. 13.** Политиката на достъп до научно-изследователската инфраструктура на ИК се определя от Научния съвет (НС) на ИК и се утвърждава от Директора на ИК

.

## Глава 3. Достъп до Научната инфраструктура на Институт по катализ

**Чл. 14.** ИК предоставя на Потребители своята НИ за целите на извършването на научни изследвания.

**Чл. 15.** Достъпът до научната инфраструктура на ИК се осъществява чрез:

3(1) Научни предложения от академични и образователни организации, включващи, но не само, заявки за научна услуга, аналитична услуга, технологична експертиза, подадени до ръководителите/отговорниците на ИЕ, които самостоятелно решават дали да дадат достъп, отчитайки научната значимост, техническата осъществимост и налични ресурси. В работата си ръководителите/отговорниците на ИЕ прилагат принципите на прозрачност, справедливост и безпристрастност.

(2) В случай, че искането за достъп по ал. 1 бъде одобрено и след приключването на договорената работа, ползвателят подписва декларация, че са извършвани само нестопански дейности и посочва конкретните проекти, по които е работено.

(3) В случай, че искането за достъп по ал. 1, или части от него, се финансира изцяло или частично от стопански субект, ръководителят / отговорникът на Инфраструктурната Единица се задължава да информира Директора на ИК, който решава за всеки индивидуален случай дали се изисква допълнително споразумение отвъд настоящите Правила.

(4) Предложения за научна или технологична разработка от стопански субект, в ефективно сътрудничество с ИК се оценява от НС на ИК на база на критерии, които включват, но не само, научна значимост, техническата осъществимост и налични ресурси. В работата си НС прилага принципите на прозрачност, справедливост и безпристрастност;

(5) Заявки за използване/наемане на ИЕ без участие/сътрудничество на служител на ИК се подават до и приемат от ръководителите / отговорниците на ИЕ, които оценяват техническата осъществимост и налични ресурси за съответната заявка и вземат решение с Директора на ИК за нейното осъществяване.

**Чл. 16.** Потребителят гарантира, че всички предложения за изследователски дейности и заявки за услуги/експертиза се извършват изключително за мирни цели и в съответствие с общоприетите правила за добра научна практика.

**Чл. 17.** ИК широко оповестява на своята интернет-страница предлагания достъп до инфраструктурата и настоящите Правила за достъп до нея.

**Чл. 18.** Частни лица не се допускат до научната инфраструктура на ИК.

**Чл. 19.** За всяка инфраструктурна единица се въвежда седмичен дневник, от който да е видно:

- вида дейност (стопанска или нестопанска);

- посочват заявката/предложението/договорът, в съответствие с който се извършва изследването и използва оборудването;

- използваните ресурси–посочват се експертите, ангажирани с осъществяването на съответната дейност, както и вида и количеството на използваните материали и консумативи;

- човекочасовете (за всеки изследовател/техник/помощен персонал се попълва броят на часовете, в които е ползвал ИЕ, вкл. часовете за подготовка и други съпътстващи технологични дейности);

## Глава 4. Задължение за поверителност

**Чл. 20.** Във връзка с достъпа до научната инфраструктура, може да е подходящо и необходимо за Страните (ИК от една страна и потребителят от друга) да получат достъп до определена техническа и научна информация и материали от другата Страна, наричана по-нататък Информация.

**Чл. 21.** Страните се задължават да поддържат поверителността и сигурността на Информацията, принадлежаща на другата Страна. Всяка Страна продължава да притежава всички права върху интелектуална собственост, свързана с нейната собствена технология през цялото време на употреба на предоставените ИЕ. Страните се задължават да не разкриват тази информация на трети страни при никакви обстоятелства, освен ако не е предварително подписано допълнително писмено споразумение между Страните.

**Чл. 22.** Задължението за поверителност, описано по-горе, не се отнася за информация, която:

- може да се докаже, че е била в публичното пространство или е публично известна и лесно достъпна, или може да се докаже, че е била във владение на, или че е била лесно

достъпна до другата Страна или нейните дъщерни организации, които получават информацията от друг източник преди оповестяването ѝ, или

- става част от публичното пространство или е станала публично известна чрез публикуване или по друг начин, а не поради някакво неразрешено действие от другата Страна, или

- се изисква да бъде оповестена по закон или държавно разпореждане, при условие, че другата Страна е предоставила предизвестие в разумен срок за такова изисквано оповестяване.

## Глава 5. Собственост и материали в случай на самостоятелно използване на научната инфраструктура

**Чл. 23.** Проби и консумативи, донесени или изпратени в ИК, трябва да се приберат от Потребителя или да се унищожат в съответствие с правилата за безопасност и за сметка на Потребителя.

**Чл. 23.** Потребителят трябва да предостави на ИК цялата информация относно материалите, които са му необходими за провеждането на изследването. По-специално, Потребителят трябва да подготви и декларира списък с всички апарати, консумативи и др. които ще използва, най-малко седем дни преди пристигането си в ИК. Тези апарати, консумативи и др., внесени в ИК, трябва да са идентични с тези, посочени в предоставения списък. Всички промени трябва да бъдат одобрени от ИК преди провеждането на научното изследване.

**Чл. 24.** При завършване на изследването, Потребителят трябва да възстанови всички използвани ИЕ в състоянието преди започване на изследването.

**Чл. 25.** ИК не носи отговорност за имуществото на Потребителя в ИК, освен в случаите на загуба или щети, причинени с умисъл или заради груба небрежност от страна на служители на ИК.

## Глава 6. Интелектуална собственост

Чл. **26**. Всяка от Страните остава притежател на всяко ноу-хау и интелектуална собственост, получени/създадени от нея преди провеждането на научното изследване, договорено на базата на настоящите Правила.

Чл. **27**. Правата върху всеки и всички, работни резултати (включително, но не само, ноу-хау, развитие на доклади, предложение, идеи, проекти, дизайни, образци, модели и т.н.), постигнати от Потребителя в рамките на научното изследване, проведено в ИК, договорено по тези Правила, се притежават от Потребителя, който предоставя на ИК неизключително и непрехвърлимо право на безвъзмездно ползване за собствени проучвания, включително и при осъществяване на стопанска дейност.

Чл. **28**. В случай на съвместни изобретения по време на провеждането на научното изследване и когато двете Страни не могат да разделят дяловете според правилниците на страните, тези въпроси се решават поединично за всеки отделен случай.

## Глава 7. Публикуване

**Чл. 29.** В съответствие с принципа за осигуряване на свободен достъп до информацията, Потребителят трябва да се стреми да публикува резултатите от научното си изследване, проведено в рамките на тези Правила в международно видими научни издания.

**Чл. 30.** В случай на публикуване Потребителят трябва да отбележи подкрепата на съответната ИЕ или всяка друга помощ във всички публикувани материали (включително конференции и съобщения за пресата), произтичащи от работата, извършена изцяло или частично в ИU, със следното примерно съобщение: "Изследванията / Част от изследванията са извършени с помощта на

*научноизследователската инфраструктура „.. име на инфраструктурата..” и на*

*...име на служителите на ИК*, в случай, че те не са съавтори*) за помощта при използване на (съответното оборудване/съоръжение*)."

## Глава 8. Общи изисквания

**Чл. 31.** Достъпът до научната инфраструктура на ИК се предоставя в съответствие с тези Правила и изисква събирането и обработката на лични данни. ИК гарантира, че няма да събира или обработва личните данни на Потребителя за други цели.

**Чл. 32.** В случай на самостоятелно използване на ИЕ от външен за ИК Потребител без сътрудничество на служител на ИК, служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, задължително трябва да преминат необходимите курсове по безопасност и да бъдат запознати с всички необходими инструкции преди да започнат работа по научното изследване.

**Чл. 33.** Служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, са под административно-техническия надзор и контрол на ИК и отговарят на всички правила на ИК по отношение на достъпа и използването на научните съоръжения, свързани с безопасността, експлоатацията и здравето, физическите процедури, опазването на околната среда, достъпа до информация, киберсигурността, и специфичните изисквания на научните съоръжения. ИК си запазва правото да прекрати достъпа до научната инфраструктура, ако Потребителят или лицата, действащи от негово име, не използват съоръженията по безопасен начин или не отговарят на посочените изисквания, или други инструкции на ИК.

**Чл. 34.** Потребителят се задължава да изпълнява стриктно инструкциите на ИК в случай на бедствие и авария. Това включва и факта, че Потребителят няма право да се

свързва с аварийните служби, а трябва да се обърне към служител на ИК, който да координира необходимите стъпки.

## Глава 9. Заплащане и цени

**Чл. 35.** Научната инфраструктура се използва от служителите на ИК без допълнителни разходи от тяхна страна за изпълнение на нестопански дейности в рамките на периода на изпълнение на проекта, по който се изгражда, или финансира, или поддържа инфраструктурата, а след приключването му, се осигуряват необходимите консумативи и поддръжка от други проекти, чиято научноизследователска програма се изпълнява чрез използване на съответната ИЕ.

**Чл. 36.** При ползване на инфраструктурата от млади изследователи (докторанти, студенти или постдокторанти), външни за ИК, може да се осигури свободен достъп след одобрение на подаден проект от младите изследователи с изследователската им задача, като научноизследователските организации, в които те се обучават / работят, следва да покрият най-малко предварително определената минимална почасова ставка за използване на съответната ИЕ. Ако проектът за изграждане на инфраструктурата има планирани средства за такива дейности, които са нестопански по своя характер, е възможно по взаимно споразумение разходите да се покрият и от ИК.

**Чл. 37.** ИК предоставя научноизследователски услуги по договор на други научни организации и университети и др. организации с нестопанска цел, за което получава подходящо възнаграждение след сключен договор за услуга. Цените на извършваните услуги не могат да бъдат по-ниски от определената минимална почасова ставка за използване на съответната инфраструктурна единица.

**Чл. 38.** (1) ИК предоставя научноизследователски услуги по договор на предприятия, за което получава подходящо възнаграждение за своите услуги при спазване изискванията на т. 25 от Рамката, а именно: а) научноизследователската услуга или услугата се предоставя по силата на договор по пазарни цени; или б) в случаите, в които не съществува пазарна цена, научноизследователската услуга или услугата се предоставя по силата на договор на цена, която включва пълния размер на разходите за услугата и марж печалба, който се определя, като се вземат под внимание маржовете, които предприятията, действащи в сектора на съответната услуга, обикновено прилагат за въпросната услуга; или в) цената е резултат от преговори на принципа на сделката между несвързани лица, в които ИК в ролята на доставчик на услуги преговаря с цел да получи възможно най-голяма икономическа полза в момента на сключване на договора, и покрива най-малко пределните разходи. В този случай задължително се документира и съхранява документацията за процеса на преговорите (протоколи от срещите, цялостна оценка на отделните предложения на страните и др.). (2) Когато собствеността или правата на достъп до интелектуална собственост остават на ИК, тяхната пазарна стойност може да бъде приспадната от цената, платима за съответните услуги.

## Глава 10. Гаранции и отговорности

**Чл. 39**. ИК не дава гаранция:

- за собствеността, продаваемостта или пригодността за определена цел на изследването или получения продукт;

- че услугите, материалите, продуктите, процесите, информацията или данните, които са постигнати под тези правила ще постигнат желаните резултати или са безопасни за всякакви цели, включително по предназначение;

- че някое от горните няма да се намесва с правата на частна собственост на трети лица.

**Чл. 40.** С изключение на случаите на груба небрежност или умишлено нарушение, ИК не носи отговорност за загуби или щети във връзка с научното изследване. ИК не носи отговорност за преки или косвени загуби или щети на Потребителя, дължащи се на използването на научните съоръжения, изследвания или произтичащи от тях продукти, интелектуална собственост или създадена информация.

**Чл. 41.** При самостоятелно използване на ИЕ, Потребителят е длъжен да уведоми съответния ръководител / отговорник за каквито и да било повреди на оборудването, причинени от неговите служители или лица, действащи от негово име.

**Чл. 42.** Искове за вреди срещу ИК не се допускат и разглеждат, ако необходимо техническо обслужване, спешна работа или оперативна неизправност на ИЕ води до забавяне на научното изследване, частична или пълна загуба на предоставено време за достъп на засегнатите Потребителя.

## Глава 11. Форсмажорни обстоятелства

**Чл. 43.** Никоя от страните не носи отговорност за забавяне на изпълнението или неизпълнението на задълженията си по тези Правила, ако такова забавяне или неизпълнение се дължи на природни бедствия или всяко друго събитие извън контрола на страните, включително, но без ограничения, пожар, експлозия, природни бедствия, болест, война, бунт, граждански вълнения, протести, действията на правителството, прекъсването на електрозахранването или водоподаването, при условие, че страната, която не е в състояние да работи, възстанови дейността си възможно най-скоро след края на събитието, предизвикало забавяне или неизпълнение.

## Глава 12. Несъгласия

**Чл. 44.** В случай на спор двете страни трябва да се стремят да разрешат различията си по взаимно съгласие. Ако това е невъзможно, спорът се разрешава съгласно националното законодателство.

## Глава 13. Заключителни разпоредби

**Чл. 45.** В случай, че една или повече от разпоредбите, съдържащи се в тези Правила станат напълно или частично невалидни, незаконни или неприложими под някой приложим закон, валидността, законността и приложимостта на останалите разпоредби в тези Правила не се засяга и остават валидни.

**Чл. 46.** Допълнения и изменения на тези Правила могат да бъдат правени от НС на ИК по всяко време и по предложение на Ръководството на ИК, членовете на НС и ръководителите / отговорниците на определените ИЕ.

Настоящите правила са приети от НС на ИК с протокол № 2 от 11.01.2024 г.